

**Notatka ze spotkania
przedstawicieli Komisji Polityki Naukowej
Rady Głównej Instytutów Badawczych
z przedstawicielami Krajowej Sekcji Nauki
Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”**

9 listopada 2015 roku

Instytut Odlewnictwa, Kraków

1) Uczestnicy spotkania ze strony Krajowej Sekcji Nauki (KSN) Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”:

- a) Dr inż. Bogusław Dołęga – Przewodniczący KSN
- b) Dr inż. Jerzy Dudek – Wiceprzewodniczący KSN, Przewodniczący KSN IB
- c) Dr hab. Wojciech Grodzki – członek Prezydium KSN IB
- d) Dr inż. Zdzisław Żółkiewicz – członek Prezydium KSN IB

2) Uczestnicy spotkania ze strony Komisji Polityki Naukowej Rady Głównej Instytutów Badawczych oraz Instytutu Odlewnictwa.

- a) prof. dr hab. inż. Jerzy J. Sobczak – Dyrektor Instytutu Odlewnictwa
- b) prof. dr hab. inż. Andrzej Baliński
- c) prof. dr hab. inż. Natalia Sobczak
- d) dr hab. inż. Zenon Pirowski, prof. IOd
- e) dr inż. Józef Turzyński
- f) mgr inż. Agnieszka Kryczek
- g) p. Barbara Lis
- h) mgr Grzegorz Sęga
- i) mgr Daniel Szymonik

3) Program spotkania obejmował omówienie następujących zagadnień:

- a) Problematyka finansowania działalności instytutów badawczych na tle wydatkowania środków publicznych na rozwój krajowej nauki;
- b) Kryteria i warunki finansowania projektów badawczo-rozwojowych w perspektywie finansowej 2014-2020;
- c) Prawa pracownicze a forma udziału wykonawców w realizacji projektów badawczych;
- d) Centra Badawczo-Rozwojowe: szanse i zagrożenia.

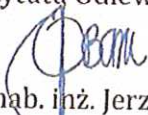
4) Przedstawiciele KSN, Komisji Polityki Naukowej Rady Głównej Instytutów Badawczych (w tym reprezentanci Instytutu Odlewnictwa) **przyjmują następujące wspólne stanowiska, upoważniając jednocześnie Przewodniczącego KSN do ich przedstawienia w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz jego agencjach wykonawczych - Narodowym Centrum Nauki oraz Narodowym Centrum Badań i Rozwoju:**

- a) Realizacja projektów badawczych oraz badawczo-rozwojowych z udziałem jednostek naukowych na nowych warunkach przyjętych w konkursach perspektywy finansowej 2014-2020 organizowanych przez NCN oraz NCBR jest bardzo często niemożliwa do wykonania. Dotyczy to zwłaszcza zasad zatrudniania oraz warunków wynagradzania pracowników naukowych w konkursach organizowanych przez NCN. Zasady te prowadzą de facto do łamania zasad polskiego prawa pracy. Za szczególnie skandaliczny uznać należy wymóg zatrudniania w projektach pracowników nie posiadających umowy o pracę z jednostką naukową realizującą projekt przy jednoczesnym zakazie współfinansowania zatrudnienia obecnie zatrudnionych pracowników.
- b) Duże wątpliwości oraz zaniepokojenie środowiska nauki polskiej budzi obligatoryjny tryb wyłaniania partnerów przedsiębiorstw – jednostek naukowych – w projektach perspektywy finansowej 2014-2020 z zachowaniem zasad konkurencyjności (w tzw. postępowaniu ofertowym). Może to prowadzić do irracjonalnych zdarzeń, kiedy np. jednostka naukowa pracująca wcześniej nad wspólnym wdrożeniem z przedsiębiorstwem nowej technologii, zostanie pozbawiona szans na udział w projekcie ze względu na złożenie droższej oferty od jednostki wcześniej w te prace nie zaangażowanej.
- c) Udział instytutów badawczych w projektach nowej perspektywy finansowej jest znikomy. Należy dążyć do wyodrębnienia puli środków finansowych przeznaczonych wyłącznie dla tej kategorii jednostek naukowych. Niestety znaczenie tych instytutów, głównego kreatora innowacyjności w warunkach gospodarki polskiej, zostało kompletnie pominięte przez NCBR w ustalaniu zasad i kryteriów wsparcia w konkursach ogłoszonych w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój w 2015 roku. Tymczasem szczególna rola w prowadzeniu badań naukowych i prac rozwojowych została przypisana przez ustawodawcę właśnie tym jednostkom. Zgodnie z art. 1 ust. 1 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 roku o instytutach badawczych (Dz. U. z 2010 r. Nr 96, poz. 618 z późn. zm.) instytutem badawczym jest państwowa jednostka organizacyjna, wyodrębniona pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, która prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce. Art. 2 ust. 1 przywołanej ustawy wymienia z kolei katalog podstawowej działalności instytutów badawczych, do której należy: prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych; przystosowywanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do potrzeb praktyki; wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych. Takie ujęcie zadań instytutów badawczych pozwala na przyjęcie założenia, że ustawodawca właśnie w tych jednostkach widzi głównego aktora procesów związanych z walidacją gotowości startowej technologii, prac rozwojowych, wreszcie suportu intelektualnego dla samych wdrożeń. Instytuty badawcze stanowią w warunkach polskich surogat takich jednostek jak np. laboratoria narodowe w USA (National Laboratories, NL), dla których organem nadzoru jest federalny Department of Energy. Ich potencjał, know-how oraz wysoce specjalistyczne zasoby ludzkie oraz aparaturowe pozostają w projektach perspektywy finansowej 2014-2020 de facto nie wykorzystane.
- d) Należy dążyć do wsparcia finansowego wszystkich projektów strategicznych wpisanych na Polską Mapę Drogową Infrastruktury Badawczej. Zasady konkursu

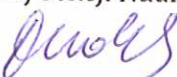
ogłoszonego przez Ośrodek Przetwarzania Informacji w 2015 roku w ramach Działania 4.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój są nielogiczne, niespójne oraz de facto niewykonalne. Zapisy dokumentacji konkursowej zjednoczyły środowisko nauki polskiej z uczelni wyższych, jednostek PAN oraz instytutów badawczych w uzasadnionym sprzeciwie wobec takich zapisów jak np. udział przedsiębiorstw na zasadzie bliżej nieokreślonego „preferencyjnego dostępu do aparatury” zakupionej w ramach konkursu, konieczność wniesienia wysokiego pieniężnego wkładu własnego przez jednostki naukowe, brak możliwości finansowania kosztów utrzymania zakupionej aparatury z budżetu projektu oraz dezinformowania opinii publicznej o rzekomych wymogach stawianych w tym zakresie przez Komisję Europejską.

- e) Należy zrewidować wprowadzone w konkursach NCBR absurdalne wymogi spełniania przez przedsiębiorstwa wymogu innowacyjności w skali światowej.
- f) Niepokój budzi bardzo niski poziom kosztów pośrednich w projektach perspektywy finansowej 2014-2020 (maksymalnie 17%, tymczasem np. w projektach realizowanych w Niemczech przez Instytuty Fraunhofera wynoszą one nawet do 200% kosztów kwalifikowanych).
- g) Należy dążyć do przywrócenia konkursów na tzw. projekty celowe, w przeszłości z powodzeniem koordynowane przez Naczelną Organizację Techniczną.

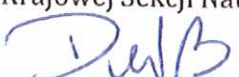
Dyrektor
Instytutu Odlewnictwa

prof. dr hab. inż. Jerzy J. Sobczak

V-ce Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki

dr inż. Jerzy Dudek

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki

dr inż. Bogusław Dołęga